

KEERULISEMAD AJAD ON ALLES EES

Majanduse taastumine on oodatust kiirem. Tööpuudus on vähenenud ning riigile laekuv maksutulu on hakanud suurenema. Seda on hea tõdeda, kuid omavalitsuse poolt vaadates on vara rõõmustada. Kui langus oli kiire, siis muutused paremuse poole toimuvad aeglaselt.

Vallale laekuv tulu, mis koosneb maksudest (füüsilise isiku tulumaks ja maamaks), kaupade ja teenuste müügist (riigilõiv, tulu haridus- ja kultuuriasutuste tegevusest, üüritulu), muust tulust (varade müük, intressitulu hoiustelt, tulu loodusaressurside kasutamisest, saastetasu), toetusest kohalike omavalitsuste toetusfondist ning riigieelarvest eraldatud toetusest kohalike teede korrashoiuks on käesoleval aastal väiksem võrreldes 2008. aastaga kokku üle 30,5 miljoni krooni (25,25%). See on suur raha, mille võrra saame ka vähem kulutada.

Registreeritud töötute arv on viimase aasta jooksul vähenenud 305 inimese võrra, kuid tööpuudus on endiselt suur. Seisuga 31.03.2011 oli vallas 503 registreeritud töötut ning olukorra erilist paranemist ei ole märgata. Üksikisiku tulumaksu laekumine suureneb käesoleval aastal võrreldes eelmise aastaga hinnanguliselt 2,5% (1,5 miljonit krooni). Kahjuks suureneb inflatsioon kiiremini ning reaalselt raha jääb järjest vähemaks.

Käesoleval aastal suutsime viia eelarve tasakaalu ainult tänu eelmise aasta jäägile. Valla oma tuludega ei ole enam võimalik katta jooksvaid kulusid, investeringutest ning arendustegevusest ei tasu rääkidagi. Kriitiliselt tuleb üle vaadata kõigi eluvaldkondade kulud. Haridus ja lapsed on ja jäävad prioriteediks, kuid muudatusi tuleb teha ka siin. Seda enam, et valla eelarvest läheb haridusele üle 40% (lisaks toetus riigieelarvest õpetajatele töötasu maksmiseks, õppevahendite soetamiseks ning koolilõuna toetuseks). Alates 2005. aastast on õpilaste arv vähenenud 459 õpilase võrra (1512-lt 1053-ni), kuid koosseisud ning kulud on jäänud praktiliselt samaks.

Vallaeelarvest eraldatakse lasteaedadele üle 15 miljoni krooni. Lasteaedade kohamaks on olenevalt lasteaiast 3203-st 5239 kroonini kuus, lastevanemate omaosalus on 200 krooni ning Türi linnas ei ole seda omavalitsuste ühinemist alates muudetud. Kõigile lasteaiakohti ei jätku, samas on laste kohalkäimise protsent suhteliselt madal (natuke üle 50). Tekib küsimus, kas meil on ikka lasteaiakohtade puudus, või tuleb senises süsteemi midagi kardinaalselt muuta ning meie ühist raha otstarbekamalt kasutada.

Samas moodustavad majanduse, keskkonnakaitse ning elamu- ja kommunaalmajanduse kulud kokku ainult natuke üle 9%. Neid kulusid on ka kõige rohkem kärbitud. Vaadake, millises seisukorras on meie teed ja tänavad. Käesolevaks aastaks eelarvesse planederitud raha teede korrashoiuks on kulunud lume lükkamiseks. Ei oska vastata kust võtta raha teede greiderdamiseks, aukude lappimiseks ja teeäärte niitmiseks. Kruusateede remondist või teede pindamisest ei tasu unistadagi. Tänavavalgustuse normaalne tööhoidmine, sotsiaalelamufondi korrastamine ning paljud muud probleemid jäävad ootama paremaid aegu.

See on reaalsus. Saan aru, et endale sellega plusspunkte ei korja. Olen arvamusel, et

probleemidest mitterääkimine neid olematuks ei muuda. Oleme alati suutnud probleemidele lahenduse leida. Suudame ka nüüd, kui kõik koos lõppeesmärgi saavutamise nimel pingutame.

Aivo Prüssel

Türi vallavanem